

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

AYAKKABI SEKTÖRÜ

●●● SEKTÖR RAPORLARI

İhracat Genel Müdürlüğü
Tekstil ve Konfeksiyon Ürünleri Daire Başkanlığı

AYAKKABI

SITC No : 851

Armonize No: 64

ÜRETİM

1950 yılından itibaren küçük sanayi görünümünü kazanmaya başlayan ayakkabı sanayi, son yıllarda önemli gelişmeler kaydetmiştir. Özellikle 1980'li yıllarda sektörde oldukça ciddi sayılabilecek makina parkı yatırımları yapılmış ve böylelikle sektörün %30-35'i sanayileşmesini tamamlamıştır. Sektörde üretimin % 65-70'i ise yarı makinalaşmış işletmeler tarafından gerçekleştirilmektedir.

Sektörde 300.000 kişinin çalıştığı, bunun 20.000 kişilik grubunun sanayileşmiş, kalan 280.000 kişilik grubun ise sanayileşmemiş işletmelerde istihdam edildiği varsayılmaktadır. Sektördeki işletmelerin çoğunluğu İstanbul ve İzmir'de yoğunlaşmıştır. Üretici işletmelerin yaklaşık % 50'si İstanbul'da faaliyet göstermektedir. İzmir, Konya, Bursa, Ankara, Gaziantep, Manisa, Denizli, Adana, Malatya, Çorum (İskilip) ayakkabı üretiminin yapıldığı diğer önemli şehirlerdir.

500 milyon çift üretim kapasitesi olduğu söylenen ayakkabı sektörümüzde, bu kapasitenin ancak yarısı kullanılabilir. Resmi rakamlarda ise üretim miktarı çok daha az olarak görülmektedir.

Ülkemiz ayakkabı sektöründe, 2008 yılında 106 milyon çift ayakkabı üretilmiştir. Üretimin yaklaşık % 21'ni deri ayakkabılar oluşturmaktadır.

Ürün gruplarına göre ayakkabı üretimi (2008, çift)

Ürün Adı	Miktar
Kauçuk ya da plastik tabanlı veya yüzlü, su geçirmeyen ayakkabılar	4 499 343
Kauçuk ya da plastik tabanlı ve yüzlü ayakkabılar	24 502 039
Deri yüzlü ayakkabılar	20 318 709
Yüzü tekstil maddelerinden yapılmış ayakkabılar, spor ayakkabıları hariç	47 825 433
Kauçuk veya plastik tabanlı ve yüzü tekstil maddelerinden yapılmış antrenman ayakkabıları	1 841 422
Diğer spor ayakkabıları, paten ayakkabıları hariç	3 853 375
Metalden koruyucu burunlu ayakkabılar	2 963 210

Kaynak: TÜİK istatistikleri

Sektörde son yıllarda askeri ayakkabılar, botlar ve iş ayakkabıları üretiminde hızlı bir gelişme göze çarpmaktadır. Uluslararası standartlara uygun üretimin gerçekleştirildiği sektörde CE işaretli ayakkabılar ülkemizde satışa sunulmakta ve AB ülkelerine ihraç edilmektedir.

Ayakkabı makineleri ve ayakkabı yan sanayii üretimi kapasite ve teknoloji olarak gelişmiştir. Ayakkabı yan sanayii üretiminin toplam ayakkabı sanayii üretimi içindeki payı

ise % 5 dolayındadır. Üretim çeşitlilik açısından zengindir. Taban, ökçe, kalıp, vardola ihraç edilmektedir. Ayakkabı yan sanayii başta İstanbul olmak üzere, İzmir ve Ege Bölgesi, Konya ve Gaziantep'te yoğunlaşmıştır.

Ülkemizde ayakkabı üretiminde geleneksel ve enjeksiyon yöntemi olmak üzere iki yöntem kullanılmakta olup, daha çok geleneksel yöntem tercih edilmektedir. Bu yöntemde saya ve taban ayrı aşamalarda üretilerek birbirlerine yapıştırma veya yapıştırma/dikme veya enjeksiyon yöntemlerinden biriyle monte edilmektedir.

Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan 9 tane ayakkabı standardı vardır. Ancak bunların hiçbiri mecburi uygulamada değildir. İhracata dönük çalışan üreticiler, alıcılar tarafından talep edilen standarda uygun üretim yapmaktadırlar. Türk ayakkabı sanayii ve ayakkabı yan sanayii çevre konularında duyarlıdır.

Son yıllarda tasarıma yönelen Türk ayakkabı sektöründe moda uygun koleksiyonlar hazırlanmaktadır. Ayakkabı sektöründe eğitim faaliyetlerine de önem verilmektedir. Sektördeki dernek ve kuruluşlar biraraya gelerek Türkiye Ayakkabı Sanayii Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Vakfı (TASEV)'ni kurmuşlardır. Sektörün tasarım konusundaki nitelikli eleman açığını karşılamak için Mimar Sinan Üniversitesi bünyesinde iki yıllık "Ayakkabı Tasarım Bölümü" açılmıştır. Yine tasarım konusunda genç yetenekleri ortaya çıkarmak için her yıl çeşitli tasarım yarışmaları düzenlenmektedir.

DIŞ TİCARET

İhracat

Ayakkabı sanayiinde sahip olunan avantajlara rağmen, küçük atölye tipi üretim biçiminin hakim olması, kalifiye olmayan işgücü, ayakkabı yan sanayii girdilerinde standart ve kalite eksikliği ve ithalat rekabeti gibi yapısal sorunlar nedeniyle ihracat potansiyeli yeterince değerlendirilememektedir. 1990'lı yılların başında ihracat, özellikle Rusya pazarı olmak üzere canlanmış ve 1997 yılında 200 milyon doları aşmıştır. Ancak, daha sonraki yıllarda Rusya'da yaşanan büyük kriz Türk ayakkabı sanayiini de büyük ölçüde etkilemiş, ihracatta düşüş başlamıştır.

Sektör 2002 yılından itibaren yeniden toparlanma sürecine girmiş olup; 2002 yılında 131,8 milyon dolar olan ihracat, 2011 yılında 441,3 milyon doları yakalamış ve bir önceki yıla göre % 11 oranında artmıştır. Dünya ayakkabı ihracatı içinde ise Türkiye'nin payı % 0,4 olup; bu rakam sektörün dünya ihracatı içinde önemli bir yere sahip olmadığını ve yurt içi piyasa odaklı üretim yapıldığını göstermektedir.

Türkiye'nin Ayakkabı İhracatı (1000 ABD \$)

Yıl	Değer
2002	131.883
2003	183.788
2004	204.916
2005	215.792
2006	237.069
2007	316.739
2008	344.889
2009	289.482
2010	395.624
2011	441.300

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi

Ayakkabı sektörü ihracatının ürün gruplarına göre dağılımına baktığımızda ise ihracatımızın değer bazında yaklaşık % 50'sini yüzü deriden mamul ayakkabıların oluşturduğu görülmektedir. 2011 yılında 200 milyon dolarlık yüzü deriden mamul ayakkabı ihracatı gerçekleşmiştir. İkinci önemli ürün grubunu ise dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden diğer ayakkabılar oluşturmakta olup, 2011 yılı ihracatı 100,9 milyon dolardır.

Ürün gruplarına göre ayakkabı ihracatı (1000 ABD \$)

GTİP	Ürün Adı	2009	2010	2011
6401	Ayakkabı; Dış Tabanı, Yüzü Kauçuk Ve Plastik, Su Geçirmez	3.540	5.841	6.249
6402	Ayakkabı; Dış Tabanı, Yüzü Kauçuk Ve Plastik Diğer	68.579	96.910	100.938
6403	Ayakkabı; Yüzü Deri, Tabanı Kauçuk, Plastik, Tabii, Suni Vb Kösele	147.602	195.157	200.042
6404	Ayakkabı; Yüzü Dokuma Maddelerinden, Tabanı Kauçuk, Plastik Vb	20.570	34.641	54.965
6405	Ayakkabı; Diğer	23.877	25.843	36.034
6406	Ayakkabı Aksamı, İç Taban, Topuk Rampası, Getr, Tozluk, Dolak Vb	25.312	37.229	43.070
Toplam		289.482	395.624	441.300

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi

Ayakkabı İhraç Edilen Başlıca Pazarlar (1000 ABD \$)

Ülkeler	2009	2010	2011
Rusya Federasyonu	52.258	101.531	95.443
Irak	30.912	44.598	58.985
Suudi Arabistan	21.582	25.457	28.941
Almanya	13.947	17.664	20.232
Bulgaristan	9.302	12.584	14.602
İngiltere	13.229	12.023	12.534
Fransa	10.217	16.108	10.971
İtalya	7.257	9.043	10.880
Hollanda	13.699	13.348	10.596
Romanya	9.580	10.747	10.329
Belçika	3.298	5.108	9.441
Yunanistan	11.694	8.863	8.915
Kazakistan	2.577	7.064	7.813
Kırgızistan	3.207	3.240	7.643
Azerbaycan-Nahç.	3.178	4.673	6.949
Kuzey Kıbrıs T.C.	4.552	6.699	6.897
Gürcistan	1.690	4.756	6.867
İsrail	5.715	5.974	6.839
Türkmenistan	3.597	5.817	6.718
Umman	3.563	5.175	4.551
Arnavutluk	3.356	3.725	4.352
Bir.Arap Emirlik.	2.112	3.400	3.864
A.B.D.	1.472	2.172	3.836
Cezayir	2.922	1.736	3.819
İsviçre	1.597	2.191	3.612
Ukrayna	1.349	1.586	3.344
Tunus	1.145	2.750	3.232
Macaristan	3.357	2.865	2.964
Makedonya	3.436	3.439	2.954
Libya	2.249	2.177	2.922
Toplam	289.482	395.624	441.300

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi

2011 yılında ayakkabı ihraç ettiğimiz başlıca ülkeler arasında Rusya Federasyonu, Irak, Suudi Arabistan, Almanya ve Bulgaristan yer almaktadır. 2011 yılında söz konusu beş ülkeye 218,2 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir.

İngiltere, Fransa, İtalya ve Hollanda diğer önemli ihraç pazarlarımızdır. Ülke bazında ihraç pazarlarımızda çeşitlenme olmasına rağmen ayakkabı ihracatımızın daha çok komşu ve çevre ülkelere yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, büyük miktarlarda ayakkabı ithalatı yapan alım gücü yüksek ve istikrarlı olan ABD ve Japonya pazarlarına ayakkabı ihracatımızda artış sağlanmıştır.

Ülkemiz ayakkabı sektörü ihracat açısından henüz arzu edilen seviyeye ulaşamamıştır. Özellikle İspanya, Portekiz gibi Avrupalı üreticilerle rekabet edebilecek büyük bir arz potansiyeli vardır. Ancak bu potansiyel dünyada bilinmemektedir. Özellikle İspanya, Portekiz ve İtalya gibi Avrupalı ayakkabı üreticisi ülkelerle rekabet etmemiz için sektörün, firmaların ürünlerimizin tanıtımının yapılması gerekmektedir. Türk ayakkabı firmaları yeni pazar arayışlarını sürdürmekte, var oldukları pazarlarda pazar paylarını artırmaya çalışmaktadırlar; özellikle Batı Avrupa ülkelerine ihracat imkanlarını araştırmaktadırlar. Bu kapsamda sektör firmaları yurtdışındaki önemli uluslararası fuar ve sergilere katılmaktadır. GSD Shoe Fair-Düsseldorf, Micam Shoevent-Milano, Motexha Spring Fair-Dubai, Lineapella-İtalya ve Mosshoes-Moskova katılım sağlanan fuarların başında gelmektedir.

Ayakkabı sektöründe yer alan firmalar sektörel dış ticaret şirketi kurma çalışmalarına ise hız vermiş olup, böylelikle uluslararası piyasalarda rekabet şanslarını artırmak istemektedirler. Ayakkabı Sanayicileri Dış Ticaret A.Ş. (ASD) ayakkabı sektörünün dış ticaret şirketi olarak kurulmuş olup; yurtdışı tanıtım/pazarlama yapmaktadır.

İthalat

Türkiye'nin ayakkabı ithalatı 1994 yılında 28,1 milyon dolar iken, 1997 yılında AB ile Gümrük Birliği'nden hemen sonra 135,2 milyon dolar ile rekor düzeye ulaşılmıştır. 2002 yılında bir önceki yıla göre hem AB ülkelerinden gerçekleştirilen ayakkabı ithalatı hem de uzak doğu ülkelerinden yapılan ithalat artmıştır ve toplam 116 milyon dolarlık ayakkabı ithal edilmiştir. Kriz yıllarında azalan ithalat 2002'den sonra sürekli artarak 2011 yılında 871,4 milyon dolar gibi rekor bir seviyeye ulaşmıştır.

Yıllar içinde ayakkabı ithalatımızın artmasının en önemli nedeni, AB ve Türkiye arasındaki Gümrük Birliği ile gümrük vergilerinin AB ülkelerine karşı sıfırlanması, üçüncü ülkelere karşı ise AB'nin ortak tarifesi (OGT)'nin adapte edilmesi nedeniyle mevcut gümrük vergilerinde %60-70'ler oranında indirim durumunda kalınmasıdır.

Türkiye'nin Ayakkabı İthalatı (1000 ABD \$)

YIL	Değer
2002	116.478
2003	191.057
2004	303.284
2005	412.786
2006	514.969
2007	569.928
2008	672.917
2009	539.470
2010	659.673
2011	871.393

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi

Türkiye'nin Ürün Gruplarına Göre Ayakkabı İthalatı (1000 ABD \$)

GTİP	Ürün Adı	2009	2010	2011
6401	Ayakkabı; Dış Tabanı, Yüzü Kauçuk Ve Plastik, Su Geçirmez	3.277	5.495	4.228
6402	Ayakkabı; Dış Tabanı, Yüzü Kauçuk Ve Plastik Diğer	172.106	218.085	301.903
6403	Ayakkabı; Yüzü Deri, Tabanı Kauçuk, Plastik, Tabii, Suni Vb Kösele	230.190	263.086	320.270
6404	Ayakkabı; Yüzü Dokuma Maddelerinden, Tabanı Kauçuk, Plastik Vb	98.688	124.158	171.549
6405	Ayakkabı; Diğer	9.766	14.758	17.888
6406	Ayakkabı Aksamı, İç Taban, Topuk Rampası, Getr, Tozluk, Dolak Vb	25.439	34.089	55.553
Toplam		539.470	659.673	871.393

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi

Ayakkabı ithalatımızın yaklaşık yarısı Çin'den yapılmaktadır. Bu ülkeden 2011 yılında 487,7 milyon dolarlık ithalat yapılmıştır. Söz konusu ithalatın % 49'unu dış tabanı, yüzü kauçuk veya plastik maddeden diğer ayakkabılar, % 17'sini deri ayakkabılar oluşturmuştur.

Dünya ayakkabı üretimi içinde ilk üç ülke arasında bulunan ve dünya ayakkabı modasına yön veren İtalya ayakkabı ithal ettiğimiz ülkeler arasında dördüncü sırada gelmektedir. Bu ülkeden 2011 yılında 82 milyon dolarlık ayakkabı ithal edilmiş olup, bu ithalatın % 76'sını yüzü deriden mamul ayakkabılar oluşturmaktadır. Vietnam, Endonezya, Hindistan, Tayland, Brezilya ve İspanya ise ayakkabı ithal ettiğimiz diğer önemli ülkelerdir. Ülkemiz, 2002 yılında toplam ayakkabı ithalatının % 41'ini AB ülkelerinden gerçekleştirirken, 2004 yılından itibaren ithalatımız uzak doğu ülkelerine yönelmiş olup; 2011 yılı itibariyle ayakkabı ithalatımızın yaklaşık % 82'si bu ülkelerden tedarik edilmeye başlanmıştır.

Ayakkabı İthal Edilen Başlıca Pazarlar (1000 ABD \$)

Ülkeler	2009	2010	2011
Çin Halk Cumhuriyeti	288.679	372.273	487.694
Vietnam	70.768	83.347	106.839
Endonezya			86.107
İtalya	53.499	62.186	81.769
Hindistan	13.731	13.827	17.472
Suriye	3.885	6.831	16.579
İspanya	7.254	8.196	12.305
Brezilya	8.045	8.080	11.127
Tayland	9.681	6.860	7.246
Portekiz	4.557	4.276	7.025
Romanya	3.211	3.588	5.429
Kamboçya	1.438	2.754	4.650
Almanya	2.437	2.498	3.934
Fas	2.093	3.613	2.144
Fransa	1.143	1.622	1.873
Toplam	539.470	659.673	871.393

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi

DÜNYA AYAKKABI ÜRETİMİ VE TİCARETİ

Üretim

2010 yılı itibarıyla dünya ayakkabı üretimi 12.150 milyon çift civarındadır. 2006-2010 yılları arasında dünya ayakkabı üretimi çift bazında %4, değer bazında %16 oranında artmıştır.

Ülkelere göre farklılık göstermekle birlikte bugün kişi başına yıllık ayakkabı tüketimi ortalama 2 çift olup; Avrupa ülkelerinde bu rakam 7 ile 9 çift arasında değişmektedir.

Dünya ayakkabı üretiminde Çin, Hindistan, Brezilya, Endonezya, İtalya, Meksika, Vietnam, Tayland, Pakistan ve İspanya söz sahibi ülkeler arasında yer almaktadır. Çin'in, 2009 yılında dünya üretiminin %59,6'sını gerçekleştirdiği ve sektördeki işgücünün ise %53,4'ünü istihdam ettiği tahmin edilmektedir.

Yüksek iş gücü maliyeti nedeniyle Avrupa ülkelerinde ayakkabı sanayii hızla küçülmüş olup; dünya ayakkabı üretimi içindeki payları hızla azalmıştır. Amerika kıtasının dünya üretimindeki payı, Avrupa kıtasına göre, daha küçük bir hızla azalmaktadır. Bunun nedeni ABD kıtasında Brezilya, Meksika gibi ayakkabı sanayinde güçlü ülkelerin varlığıdır. Miktar bazında dünyada en çok üretim yapan ülke Çin'dir. Çin'in orta ve düşük kalitede ayakkabı üretiminde yüksek rekabet gücü bulunmaktadır. Çin'deki bu gelişmeye, uzun zamandan beri, başta ABD'li ayakkabı üreticileri olmak üzere pek çok üreticinin bu ülkede yatırım yapması yol açmıştır.

İthalat

ITC verilerine göre değer bazında, 2000 yılında 49,6 milyar dolar olan dünya ayakkabı ithalatı, on yıl içinde % 64 oranında artış göstererek, kriz yılı olan 2009 yılında 87 milyar dolara ulaşmıştır. Ancak küresel kriz sonrasındaki toparlanma sürecinin yaşandığı 2010 yılında, ayakkabı sektöründe olumlu bir değişim yaşanmış ve dünya ayakkabı ithalatı bir önceki yıla göre % 16 oranında artarak 101,4 milyar dolara yükselmiştir. Amerika Birleşik Devletleri dünyadaki en büyük ayakkabı ithalatçısı ülke olup, dünya ithalatının yaklaşık % 22'sini gerçekleştirmektedir. 2010 yılında ABD'nin ithal ettiği ayakkabı tutarı 21,9 milyar dolardır.

Dünyadaki diğer büyük ayakkabı ithalatçısı ülkeler sırasıyla Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere, Hong Kong ve Japonya'dır. Dört AB ülkesinin ayakkabı ithalatı, 2010 yılındaki dünya ayakkabı ithalatının % 25'ini oluşturmaktadır.

Dünyanın yedinci büyük ayakkabı ithalatçısının Hong Kong olduğu gözlenmektedir. 2010 ve 2011 yılları itibarıyla sırasıyla, 4,8 ve 5,4 milyar dolarlık ayakkabı ithal etmiştir. Ancak, önemli bir üretim yapmayan bu ülke söz konusu ithalatı reeksport amacıyla yapmaktadır. Hong Kong ithalatının tamamına yakını Çin'den gerçekleştirmektedir. Hong Kong dolaylı olarak Çin ayakkabılarını dünya pazarına ihraç etmektedir.

Dünya Ayakkabı İthalatı (Milyon ABD \$)

İthalatçı Ülkeler	2008	2009	2010	2009-2010 Değişim (%)	2010 Dünya İthalatındaki Payı (%)
Dünya	96.869	86.859	101.434	17	100
ABD	20.502	18.245	21.932	20	22
Almanya	7.005	7.047	7.924	12	8
Fransa	5.947	5.565	5.998	8	6
İtalya	5.808	5.276	5.846	11	6
İngiltere	5.304	4.862	5.626	16	6
Hong Kong	5.207	4.193	4.976	19	5
Japonya	4.457	4.387	4.792	9	5
Rusya Federasyonu	2.954	2.267	3.950	74	4
İspanya	3.046	2.564	2.930	14	3
Hollanda	2.628	2.529	2.800	11	3
Belçika	2.925	2.603	2.585	-1	3
Kanada	1.801	1.697	1.928	14	2
Avusturya	1.475	1.329	1.414	6	1
Güney Kore	1.023	923	1.260	36	1
İsviçre	1.215	1.144	1.221	7	1

Kaynak: ITC Trademap

Dünyanın en büyük ayakkabı üreticisi ve ihracatçılarından olan İtalya'nın 5,8 milyar dolarlık ayakkabı ithalatı yapmasında, kendi tüketimini karşılama amacı yanı sıra yurt dışında fason yaptırdığı ürünlerin ithalatı ile reeksport amacıyla yaptığı ithalat etkili olmaktadır. Belçika ve Hollanda'nın ithalat tutarlarının yüksek olmasında, reeksport büyük paya sahiptir. Nitekim Belçika dünyanın altıncı büyük, Hollanda ise dokuzuncu büyük ihracatçısıdır.

Ayakkabı ithalat vergilerinin, gelişmiş ülkelerde genellikle daha düşük oranda, gelişmekte olan ülkelerde ise bu ülkelerin kendi sanayilerini koruma çabaları nedeniyle daha yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Ayakkabı sanayinde Çin, Brezilya, Hindistan, Meksika gibi ülkeler yüksek gümrük tarifeleri uygulamaktadırlar.

İhracat

ITC (International Trade Center / UNCTAD / WTO) verilerine göre değer bazında, 2000 yılında 37,9 milyar dolar olan dünya ayakkabı ihracatı, on yıl içinde % 142 artış göstermiş ve 2009 yılında dünya ihracatı 82 milyar dolara ulaşmıştır. 2010 yılı itibarıyla ise dünya ihracatı % 21 artarak 99 milyar dolara yükselmiştir.

Dünya ayakkabı ihracatında, Çin lider ülke konumunda olup, 2010 yılında 36 milyar dolarlık ayakkabı ihraç ederek dünya ihracatının % 43'ünü gerçekleştirmiştir. Bu ülkeyi 9,8 milyar dolarlık ihracatla İtalya, 8,2 milyar dolarlık ihracatla Vietnam, 5,6 milyar dolarlık ihracatla Hong Kong, 3,9 milyar dolarlık ihracatla Almanya, 3,8 milyar dolarlık ihracatla Belçika ve 2,6 milyar dolarlık ihracatla İspanya izlemektedir.

Çin ve İtalya birlikte toplam 45,4 milyar dolarla, dünya ayakkabı ihracatının % 55'ini gerçekleştirmektedir. 2010 yılı itibarıyla dünya ayakkabı ihracatının % 48'ini deri yüzlü ayakkabılar, % 26'sını yüzü plastik / kauçuk malzemeden olan diğer ayakkabılar ve % 13'ünü yüzü dokuma maddelerinden olan ayakkabılar oluşturmaktadır.

Dünyada, Çin hariç büyük ihracatçı ülkelerin tamamının ağırlıklı olarak deri ayakkabı ihraç ettikleri ve deri ayakkabı üretiminde uzmanlaşmış oldukları görülmektedir. Bu bağlamda, önümüzdeki yıllarda dünya ayakkabı pazarındaki rekabetin deri ayakkabı alt sektöründe daha yoğun yaşanması beklenmektedir.

Dünya Ayakkabı İhracatı (Milyon ABD\$)

İhracatçı Ülkeler	2008	2009	2010	2009-2010 Değişim (%)	2010 Dünya İhracatındaki Payı (%)
Dünya	92.059	81.979	99.276	21	121
ÇHC	29.720	28.016	35.633	27	43
İtalya	11.456	9.212	9.841	7	12
Vietnam	4.872	4.151	8.192	97	10
Hong Kong	5.980	4.757	5.576	17	7
Almanya	3.907	3.690	3.941	7	5
Belçika	3.703	3.486	3.742	7	5
İspanya	2.835	2.611	2.593	-1	3
Endonezya	1.885	1.736	2.501	44	3
Hollanda	2.268	2.267	2.443	8	3
Fransa	2.142	1.906	2.081	9	3
Portekiz	1.975	1.744	1.780	2	2
Hindistan	1.581	1.481	1.642	11	2
Brezilya	2.025	1.477	1.631	10	2
Romanya	1.749	1.359	1.475	9	2
İngiltere	1.150	1.106	1.285	16	2

Kaynak: ITC Trademap

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

Adres: T.C. Ekonomi Bakanlığı
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Telefon: +90 312 204 75 00
www.ekonomi.gov.tr
<http://blog.ibp.gov.tr>
Çağrı Merkezi: 444 43 63